Feedback Concept Beleidskader Buurtplatformrecht

Samenvattend: Het beleidskader erkent belangrijke waarden: gemeenschap, inclusie, bewonerskracht. Maar het werkt deze waarden onvoldoende uit in harde garanties op gelijkwaardige toegang tot invloed en middelen. Zonder correctiemechanismen loopt het risico uit te draaien op bestendiging van bestaande machtsstructuren, in plaats van democratisering van beleid.

Belangrijkste punten:

- Het gesprek tussen buurtbewoners moet de eerste en belangrijkste stap zijn. Dit is het fundament. Zij moeten met elkaar in gesprek om mogelijkheden en knelpunten te bespreken. Vervolgens moeten we als gemeente een helder proces faciliteren waardoor we op basis van gelijkwaardigheid kunnen toewerken naar een koepelfunctie! Deze definitie wordt een aantal keren genoemd. En het is ontzettend belangrijk. Het moet een Gedragen Koepelfunctie zijn waar de buurt zich in kan herkennen. Lukt dat niet, dan is de buurt organisatorisch divers, en hebben we maatwerk nodig. De community moet centraal staan en volledig in beeld zijn.
- Voeg een toetsingskader toe.
- Voer onafhankelijke toetsing in van representativiteit en besluitvorming. We moeten kunnen waarborgen dat we bewoners niet uitsluiten. En we hebben ontzettend veel kennis in de organisatie. Het is van belang om die koppelingen te maken. Zie bijvoorbeeld Beleidskader Inclusie en Antidiscriminatiebeleid 2023-2026.
- Versterk de rol van conflictoplossing vóór implementatie. We weten nu al dat het in een aantal buurten gaat knallen. Dus moeten we verantwoordelijkheid nemen en dragen en conflictoplossing goed regelen voordat we over gaan tot implementatie. Anders zijn we een onverantwoordelijke overheid.
- Maak verdeling van macht, middelen en zeggenschap transparanter en eerlijker, bijvoorbeeld via buurtreferenda. Er is ontzettend veel onderzoek gedaan naar- en er zijn veel methoden ontwikkeld voor het verdelen van macht middelen in gemeenschap. In het beleidskader worden geen koppelingen gemaakt naar methoden, technieken en onafhankelijk organisaties die dit proces kunnen opzetten, begeleiden, toetsen of adviseren.
- Evalueer en corrigeer op basis van echte community-feedback, niet alleen platformen. Is het buurtplatformrecht besproken met bewoners die geen deel uitmaken van de coalitie van buurtplatformen? En vinden er gesprekken plaats met actieve bewoners geen deel uitmaken van buurtplatformen? Hun mening telt ook als er een koepelorganisatie voor participatie wordt ingericht in hun buurt.
- Als bewoners niet in een koepel willen samenwerking, maak meervoudige vertegenwoordiging per buurt mogelijk. Stimuleer samenwerking, maar accepteer de realiteit.
- Zonder deze waarborgen dreigt het kader meer te functioneren als poortwachter van de gevestigde orde, dan als hefboom voor rechtvaardige participatie.

Uitgewerkte feedbackpunten

1. **Meerdere platformen per buurt: er ontbreekt een veilige en inclusieve route naar draagvlak voor een koepel**

In principe kan er maar één buurtplatform per buurt actief zijn. Bij overlap van meerdere aspirant buurtplatformen, of zich gedurende de vier jaar een nieuw platform meldt, is het zaak om in eerste instantie te proberen samenwerking te vinden. De nadruk van buurtplatformen ligt op gemeenschap bouwen in plaats van individualistisch leven in de stad. Wezenlijk is een inclusieve houding en gedrag, waarin samenwerking leidend is. Wanneer dit toch niet vanzelf lukt, is het belangrijk hier het gesprek over te voeren en naar oplossingen te zoeken. De gemeente kan hier een ondersteunende rol in spelen. Wanneer er alsnog meerdere gegadigden zijn voor de rol van buurtplatform, neemt het college hier een besluit over. Ook de bevoegdheid voor het nemen van dit besluit is gemandateerd naar de dagelijks besturen van de stadsdelen.

Amsterdam is zeer divers en kent veel verschillende soorten vormen van zelforganisatie. Het uitgangspunt zou dus moeten zijn dat er eerst een proces wordt ingericht waarbij partijen in een buurt samenkomen om met elkaar in gesprek te gaan of er behoefte is aan een koepelorganisatie, en hoe men dat samen zou willen invullen. En hoe de gemeente dit faciliteert. Welk proces is hiervoor ingericht? Dat ontbreekt volledig.

De wens om versnippering te voorkomen is te begrijpen. Het is hierbij wel aanbevolen dat dit proces vanuit de buurt wordt vormgegeven, met draagvlak van uit de grass roots als fundament. In de praktijk zien we dat veel buurten sociaal en cultureel zeer divers zijn, met uiteenlopende opvattingen over belangenbehartiging en een zeer sterke wens voor eigenaarschap. Zoals het voorstel nu ligt gaat de gemeente uiteindelijk samenwerking afdwingen van bovenaf. We gaan letterlijk zeggen: als jullie er niet uitkomen dan nemen wij een besluit, en de "winaar" krijgt het volledig budget en het mandaat om namens de hele buurt samenwerkingsafspraken te maken. Zelfs als de "verliezer" goede argumenten heeft en/of van grote waarde is voor de buurt kan het "buiten spel" komen te staan. Hier lijkt beperkte ruimte voor maatwerk. Want wat doen we als er meerdere waardevolle partijen zijn? Hoe vertel je de andere partijen dat zij niet zijn gekozen en dus geen gelijkwaardige samenwerkingsrelatie met de gemeente kunnen aangaan als het aspirant platform dat wel is gekozen, terwijl we kunnen zien dat ze ook van grote waarde zijn voor de buurt? Het afdwingen van samenwerking tussen concurrerende collectieven of zeer verschillende groepen is niet altijd realistisch, en we zien helaas dat het in sommige buurten tot onwerkbare situaties heeft geleid.

Sta onder voorwaarden meerdere platformen per buurt toe. Erken dat er in sommige buurten geen eenduidige vertegenwoordiging mogelijk is. Ontwikkel duidelijke spelregels voor co-existentie, waarbij middelen proportioneel verdeeld kunnen worden, bijvoorbeeld via een buurtreferendum of participatiebegroting. Introduceer een "proportioneel verdeelmodel" voor middelen, gebaseerd op bereik en maatschappelijke waarde (bijv. via buurtreferenda of een transparant puntensysteem).

2. Toetsingskader ontbreekt.

Zie aanbevelingen Raadsinformatiebrief inzake audit Masterplan:

Het auditrapport noemt een aantal redenen voor deze onregelmatigheden:
• Er is bij de start van het Masterplan door de gemeente niet genoeg tijd en aandacht besteed aan het uitwerken van en afstemmen over de financiële governance. Het Masterplan was een nieuw samenwerkingsverband en het programmabureau een nieuwe organisatie. De beschrijving van rollen en de verantwoordelijkheden in dit samenwerkingsverband, inclusief escalatielijnen, was te beperkt uitgewerkt. Daardoor was het voor betrokkenen bij het programma niet duidelijk wie welke rol of taak had, welke verantwoordelijkheden daarbij hoorden en hoe regels en richtlijnen opgevolgd moesten worden.

.....

Naar aanleiding van de audit zijn aanvullende maatregelen genomen:

- *De gemeentelijke organisatie werkt rollen, taken en verantwoordelijkheden in de financiële governance en de samenwerking tussen gemeentelijk opdrachtgevers, programmabureau en ondersteunende directies scherper uit. Hierbij is het belangrijk dat alle betrokkenen bekend, bewust en bereid zijn om hun verantwoordelijkheid te dragen en dat leidinggevenden aandacht hebben voor de naleving van gedragscodes, richtlijnen en regels.*
- *De gemeente onderzoekt hoe systemen meer in dienst kunnen staan van de werkwijzen van het Masterplan en andere integrale aanpakken. Daarom is een expertiseteam opgericht met inkoop- en subsidieadviseurs, dat gemeentelijk opdrachtgevers en het programmabureau adviseert en ondersteunt bij het rechtmatig inkopen van diensten en het verlenen van subsidies.*

Microsoft Word - 250514 Raadsinformatiebrief Auditrapportage Masterplan Zuidoost def.docx

Het bovenstaande signaleert het belang van een gedegen aanpak met duidelijke kaders en passende monitoring en evaluatie. De community van Zuidoost heeft veel urgente signalen afgegeven dat de volledige community vaak onvoldoende in beeld is, en dat programma's niet altijd aansluiten op de behoeften vanuit de community. De burgemeester heeft in de raadscommissie nogmaals dit signaal aangehaald en benadrukt dat de volledige community goed moet worden meegenomen.

- Heeft er een brede uitvraag plaatsgevonden in de community inzake het buurtplatformrecht? Zo ja, wat waren de resultaten? Zo nee, waarom niet?
- Hoe worden groepen die geen onderdeel uitmaken van de coalitie van buurtplatformen meegenomen?
- Hoe waarborgen we dat de gehele community nu wel goed wordt meegenomen?
- Hoe wordt dit getoetst en wie is hier verantwoordelijk voor?
- Welke checks and balances worden ingebouwd om het meenemen van de community te waarborgen?

In het Concept Beleidskader ontbreekt hoe de community zo breed mogelijk wordt geraadpleegd en meegenomen, en hoe de bevindingen van de community worden meegenomen in evaluatie, monitoring en beleidsverbetering.

3. Buurtplatformen en representativiteit

Quote uit het Bestuurlijk Concept Buurtplatformrecht, pagina 5:

> *Buurtplatformen krijgen vaak de vraag of ze wel representatief zijn, maar dat hoeven zij niet te zijn. Buurtplatformen zijn geen lid van de gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders; ze hebben geen bijzondere rol in de besluitvorming binnen de representatieve of beslis-democratie.*

Deze zinsnede roept vragen op. Financiering van een platform komt uit algemene middelen. Beslissingen die zij maken met dit geld leiden ertoe dat zij wel onderdeel zijn van de beslisdemocratie, bijvoorbeeld bij projecten die invloed hebben op de inrichting van de openbare ruimte. Invloed en verantwoordelijkheid aan tafel bij projecten leidt ook tot beslissingen. Hiertoe zijn zij dan onderdeel van de beslisdemocratie. Welke verantwoordelijkheden blijven hierbij bij de gemeente en welke verantwoordelijkheden komen bij de buurtplatformen te liggen? Wie controleert of er voldoende inzet is gepleegd om een respresentatief deel van de buurtbewoners te bereiken en mee te nemen? Hoe wordt dit proces geborgd in dit beleidskader?

4. Koppeling aan beleid inzake inclusie en antidiscriminatie.

Amsterdam voert een progressief beleid om inclusie en antidiscriminatie zo goed mogelijk aan te vliegen.

Via onderstaande link meer info over het Beleidskader Inclusie en Antidiscriminatiebeleid:

> ***Monitoring en evaluatie***
> *Onderzoek & Statistiek is gevraagd mee te denken over de indicatoren die gebruikt kunnen worden om het Inclusie en Antidiscriminatiebeleid te monitoren. Het gaat hierbij zowel om bestaande algemene indicatoren die iets zeggen over de staat van emancipatie en discriminatie in Amsterdam, als om specifieke indicatoren met betrekking tot het Inclusie en Antidiscriminatiebeleid 2023-2026.*

beleidskader_inclusie_en_antidiscriminatie_2023-2026.pdf pagina 24

Het buurtplatformrecht beoogt de burger beter in positie te brengen. Hierbij is van belang dat er toetsing, monitoring en evaluatie plaatsvindt of er inderdaad een gelijkwaardige toegang tot invloed en middelen ontstaat voor alle Amsterdammers. Om uitsluiting te voorkomen is het van belang dat gebruik gemaakt wordt van belangrijke aanpakken om de voortgang te meten, en tijdig te signaleren als de beoogde resultaten niet worden behaald. Hoe wordt binnen dit kader een koppeling gemaakt naar het inclusie en antidiscriminatiebeleid? Indien dat niet het geval is, met welke ander aanpak op dit terrein wordt wel deze koppeling gemaakt? Tot op heden ontbreekt hier informatie over!

5. Definitie van een buurtplatform

Art 16.1 Een buurtplatform is een netwerk van samenwerkende actieve bewoners of organisaties in een buurt, dat a) is ontstaan vanuit initiatief van bewoners zelf; b) een wooncomplex overstijgt en fungeert als netwerkorganisatie in een buurt; c) zich richt op het samen verbeteren van de buurt door activiteiten te organiseren en problemen te agenderen; d) is aangesloten bij een netwerk van buurtplatformen in Amsterdam; e) geen ideologische of politieke doelstelling heeft; f) geen winstoogmerk heeft.

Concept Beleidskader Buurtplatformrecht, pagina 3

f. geen winstoogmerk heeft;
Net als onder e kan het doel van een buurtplatform ook niet het maken van winst zijn, omdat dat de beoogde doelstellingen en waarden alleen maar zou tegenwerken. Dit betekent niet dat (leden van) het buurtplatform nooit betaald kan worden voor diensten.

Concept Beleidskader Buurtplatformrecht, Pagina 12

Een aantal vragen bij de definitie:
Geen winstoogmerk: we zien in de praktijk dat er bewoners zijn die zzp-tarieven mogen bedingen bij budgetten die bestemd zijn voor de buurt. Als zzp-ers kunnen buurtbewoners dan dus wel winst maken. Welke richtlijnen zijn hiervoor opgesteld? Hoe wordt een zo eerlijk mogelijke verdeling van deze middelen mogelijk gemaakt? Hoe wordt dit gemonitord en geëvalueerd? Mogen actieve bewoners uit andere buurten ook deel uitmaken van een buurtplatform? Zo ja, onder welke voorwaarden?

6. De coalitie van buurtplatformen

De coalitie van buurtplatformen kan aspirant-platformen begeleiden in hun aanvraag, of 'jonge' buurtcoalities ondersteunen bij het groeien naar volwaardig buurtplatform. Ook kan de coalitie van buurtplatformen worden gevraagd om een advies te geven aan het college/DB over of een initiatief passend is als buurtplatform.

Concept Beleidskader Buurtplatformrecht, Pagina 9

Een aantal vragen bij de definitie: Hoe gaan we om met gedragen buurtplatformen die geen onderdeel willen uitmaken van de coalitie van buurtplatformen, of besluiten een eigen coalitie van buurtplatformen op te richten? Wat maakt dat coalitie van buurtplatformen een verplichting is? Ondermijnt dit niet net recht op zelfbeschikking van een buurtplatform? Kunnen platformen niet zelf hun eigen netwerken oprichten?

De coalitie bestaat uit gevestigde platformen met jarenlange onderlinge samenwerking. Dit netwerk biedt zeer waardevolle ervaring en kennis, maar vormt tegelijkertijd een informele machtstructuur die moeilijk toegankelijk kan zijn voor nieuwe, onafhankelijke of kritische initiatieven. Vooral in buurten waar een coalitielid zelf een aanvraag indient, is een onafhankelijke beoordeling essentieel. De meest logische route hierbij is dat de buurtbewoners uit de buurt zelf in positie moeten komen om advies te kunnen geven of een bepaald collectief als buurtplatform kan functioneren, en dat dit niet zou moeten liggen bij afgevaardigden vanuit andere buurten. Want dat is toch een beetje een omgekeerde wereld!

Aanbeveling: Zorg voor strikte scheiding tussen vertegenwoordiging en toelating. Maak de rol van de coalitie puur adviserend en faciliterend. Richt een onafhankelijke erkenningscommissie op met heldere criteria (bijv. draagvlakmetingen, diversiteitsindex) en beroepsmogelijkheden.

7. Knelpunten in de buurt tussen buurtplatformen en andere collectieven uit de buurt

In het concept beleidskader worden knelpunten aangeduid maar het is onduidelijk hoe knelpunten worden opgepakt, zeker als deze plaatsvinden tussen buurtplatformen en andere collectieven in de buurt.

> *Al naar gelang wat er speelt kunnen voor dit gesprek ook andere diensten nodig zijn. Afhankelijk van de inhoud en de context van de knelpunten, worden vastgelopen kwesties via ambtelijke lijnen met het ambtelijk management vlot getrokken of via het bevoegd bestuursorgaan. De structuur, vorm en opzet van het overleg is vrij en wordt afhankelijk van de lokale situatie in het stadsdeel (welke buurtplatformen, focus en aantal) en op basis van de wensen van de betrokken platformen ingeregeld.*

Concept Beleidskader Buurtplatformrecht, *Pagina 18*

De huidige opzet creëert onduidelijkheid over verantwoordelijkheden. In geval van bezwaar, machtsmisbruik of disfunctioneren is het niet helder of het stadsdeel, het college of het Tussenteam eindverantwoordelijk is. Hierbij is ook onvoldoende informatie beschikbaar over oplossingsrichtingen waarbij de uitwisseling en afstemming is geregeld van gebiedsmakelaar tot en met het college. Wat zijn de normen en hoe worden deze gekoppeld aan bestaande werkstructuren?

Aanbeveling: Introduceer een heldere verdeling van taken en bevoegdheden. Ontwikkel een stedelijk kader dat als ondergrens geldt voor alle stadsdelen, inclusief een centraal register en uniform klachten- en beroepsproces. Dit voorkomt willekeur en versnippering. Zorg voor een eenduidig beleid over hoe we omgaan met partijen die het onderspit delven na een besluit. Besluiten kunnen veel impact hebben op de cohesie in een buurt.